



TIN QUỐC TẾ

Cập nhật tiến trình đàm phán mới và nâng cấp các FTA của ASEAN

● Hoàn tất đàm phán nâng cấp ACFTA

Sau 9 phiên đàm phán trong gần 2 năm, ngày 10/10/2024, ASEAN và Trung Quốc đã thống nhất hoàn tất nội dung đàm phán nâng cấp lần thứ 2 Hiệp định Khu vực thương mại tự do ASEAN – Trung Quốc (ACFTA) tại Hội nghị thượng đỉnh ASEAN – Trung Quốc lần thứ 27.

Hiện tại, văn kiện Nghị định thư sửa đổi ACFTA vẫn chưa chính thức được công bố. Tuy nhiên, Tuyên bố chung về việc cơ bản hoàn tất đàm phán nâng cấp ACFTA đã cho thấy các sửa đổi đáng chú ý trong “phiên bản 3.0 ACFTA” này.

Cụ thể, Bản nâng cấp ACFTA sẽ bổ sung thêm nhiều nội dung mới liên quan đến 05 vấn đề gồm Kinh tế số, Kinh tế xanh, Kết nối chuỗi cung ứng, Doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME) và Cạnh tranh và bảo vệ người tiêu dùng. Ngoài ra, Bản nâng cấp cũng bao gồm các sửa đổi, cải tiến một số điều khoản về Thủ tục Hải quan và tạo thuận lợi thương mại, về Tiêu chuẩn, quy định kỹ thuật và quy trình đánh giá sự phù hợp, về Các biện pháp an toàn thực phẩm và kiểm dịch động thực vật, và về Hợp tác kinh tế kỹ thuật, theo hướng thuận lợi hơn cho doanh nghiệp.

Với những nội dung sửa đổi bao trùm, Hiệp định ACFTA phiên bản 3.0 được kỳ vọng sẽ mở ra kỷ nguyên hợp tác mới giữa ASEAN và Trung Quốc, khắc phục các hạn chế trong phiên bản cũ, góp phần xây dựng môi trường kinh doanh thuận lợi, an toàn và linh hoạt hơn cho doanh nghiệp trong bối cảnh thương mại thế giới nhiều biến động.

Sau khi hoàn tất đàm phán, các bên hiện đang tiến hành quá trình rà soát pháp lý để Nghị định thư sửa đổi ACFTA có thể được ký kết vào năm 2025.



Tháng 11/2002, ASEAN và Trung Quốc đã ký Hiệp định khung về Hợp tác kinh tế toàn diện. Trên cơ sở Hiệp định khung, hai bên tiếp tục đàm phán và ký kết các Hiệp định về Thương mại hàng hóa (có hiệu lực từ tháng 7/2005), Hiệp định về Thương mại dịch vụ (có hiệu lực từ tháng 7/2007), Hiệp định về Đầu tư (có hiệu lực từ tháng 2/2010) nhằm thiết lập Khu vực thương mại tự do ASEAN – Trung Quốc (ACFTA).

Tháng 11/2015, ASEAN và Trung Quốc đã ký Nghị định thư sửa đổi Hiệp định khung và các hiệp định liên quan, trong đó sửa đổi một số nội dung cam kết theo hướng đơn giản hóa các quy tắc thương mại hàng hóa/dịch vụ, tăng cường các điều khoản đầu tư (còn gọi là ACFTA phiên bản 2.0). Nghị định thư này có hiệu lực từ tháng 5/2016.

Phiên bản nâng cấp lần này sẽ là bản sửa đổi lần thứ hai của Hiệp định và là “phiên bản 3.0” của ACFTA.

● Đẩy nhanh quá trình đàm phán nâng cấp ATIGA

Đàm phán nâng cấp Hiệp định Thương mại hàng hóa ASEAN (ATIGA) là một trong những ưu tiên hàng đầu của ASEAN trong nỗ lực tiếp tục tự do hóa hơn nữa thương mại nội khối ASEAN. Các nước trong khối đang kỳ vọng có thể hoàn tất đàm phán nâng cấp ATIGA vào Quý I/2025 và có thể ký kết Nghị định thư sửa đổi Hiệp định này vào tháng 9/2025 trong khuôn khổ Hội nghị Bộ trưởng Kinh tế ASEAN lần thứ 57.

Đàm phán nâng cấp ATIGA được khởi động từ tháng 3/2022, xuất phát từ nhu cầu của các nước thành viên trong bối cảnh thế giới có nhiều biến động khó lường (đại dịch, xung đột Nga-Ukraine...), cần một khung khổ chung để ứng phó tốt hơn với những khó khăn hiện tại và những thách thức có thể xảy ra trong tương lai.



Mục tiêu của đàm phán nâng cấp ATIGA lần này nhằm đảm bảo tính hiện đại, toàn diện của Hiệp định, không chỉ tập trung vào việc đơn giản hóa, giảm bớt các rào cản thương mại trong khu vực mà còn bổ sung các cam kết bao trùm nhiều vấn đề mới khác như sở hữu trí tuệ, thương mại điện tử, phát triển bền vững, doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME)...

Sau 11 phiên đàm phán nâng cấp (với phiên gần nhất vào tháng 10/2024), các nước ASEAN đã hoàn thành được khoảng 70% tiến độ công việc với việc kết thúc đàm phán các nội dung liên quan đến MSME, Hợp tác Kinh tế Kỹ thuật (ECOTECH), Thủ tục hải quan và tạo thuận lợi thương mại, Thương mại và môi trường, Tiêu chuẩn, quy chuẩn và Quy trình đánh giá sự phù hợp...

Hiệp định Thương mại hàng hóa (ATIGA) được ký vào tháng 2/2009 và chính thức có hiệu lực từ ngày 17/5/2010. Tiền thân của ATIGA là Hiệp định Ưu đãi thuế quan có hiệu lực chung (CEPT/AFTA) ký năm 1992 giữa các nước ASEAN.

ATIGA điều chỉnh thương mại hàng hóa trong nội khối ASEAN với những nội dung được xây dựng trên cơ sở tổng hợp một cách minh bạch các cam kết cắt giảm/loại bỏ thuế quan đã thống nhất trong CEPT/AFTA và đẩy nhanh tiến trình tự do hóa.

Hiệp định ATIGA đã được sửa đổi lần đầu vào năm 2019, tuy nhiên Nghị định thư thứ nhất sửa đổi ATIGA này chỉ thay đổi nội dung một điều khoản duy nhất về Chứng nhận xuất xứ hàng hóa nhằm xử lý các bất cập về mặt kỹ thuật liên quan tới quy trình và biểu mẫu về xuất xứ của Hiệp định. Do đó, lần đàm phán nâng cấp ATIGA này được xem là lần sửa đổi toàn diện đầu tiên đối với Hiệp định.

● Sớm kết thúc đàm phán ACaFTA

Năm 2024 cũng là năm ASEAN cấp tập đàm phán các nội dung trong Hiệp định thương mại tự do giữa ASEAN với Canada (ACaFTA) nhằm thực hiện mục tiêu hoàn tất đàm phán Hiệp định vào năm 2025.

ACaFTA được định hướng là một Hiệp định toàn diện, bao trùm nhiều vấn đề từ thương mại, dịch vụ, đầu tư, hải quan và tạo thuận lợi thương mại đến sở hữu trí tuệ, cạnh tranh, lao động, thương mại và phát triển bền vững...

Sau 10 vòng đàm phán (từ tháng 8/2022, với 4 vòng đàm phán trong năm 2024), ASEAN và Canada đã đạt được nhiều tiến triển trong các lĩnh vực truyền thống như thương mại hàng hóa, thương mại dịch vụ và đầu tư, nhưng vẫn cần thảo luận thêm về những lĩnh vực phi truyền thống như lao động, sở hữu trí tuệ, phát triển bền vững, doanh nghiệp nhà nước... Việc thúc đẩy đàm phán ACaFTA được xem là nỗ lực lớn của cả ASEAN và Canada trong việc tạo ra một khu vực chung rộng lớn để các bên cùng hợp tác phát triển.

